UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Baptistae Mantuani Carmelit[a]e de patientia aurei libri tres

Baptista <Mantuanus>

Dauentrie, 1515

De vitanda Nemesi. et quid sit secundu[m] Aristotele[m] ca.xxii

urn:nbn:de:hbz:466:1-30534

Visual Library

epar, ſic appetit⁹ cor eſt inſtrumētuz. Vñ in leticia hiat et aperit, in moerore coit et cōprimit. Quicqd ergo nos cuz imaginamur delectat vel cōtriſtat, paſſio dici poteſt, quę in pte aīę cognoſcēte non eſt. Nā ipſa cognoſcēdo quod cupit aſſeqtur, qz preter noticiā nihil aucupat. Appetitus āt noticia nō contētus, tēdit vlteri⁹ nec qeſcit donec amatę rei ſe cōmiſceat, infanti ꝑſimilis qui ſedari nullo mō pt, donec in mris ferat amplexū In idem redit a Cicerone data diffinitio de affectu, q videlicet ſit animi et corporis ex tpe ali qua de cauſa mutatio, vt ſunt gaudiuz, leticia, miſericordia, cupiditas, met⁹, moleſtia Que mō affectus, mō ꝑturbationes vocātur, affectiones iſtas virtus quidē cōprimit, ſz magis aduerſitas, ꝑpterea cuz nobis hoc bello laborantib⁹ ſuppetias venerit, abigenda nō erit, ſed vt belli ſocia amplexanda. ¶Ca. xxij

¶De vitāda Nemeſi. et quid ſit ſcd̄m Ariſtotelez.

EſT loc⁹ quidā ſalebroſus ꝛ lubric⁹, q̇ q̄ꝫ periculoſus ſit hinc declaratur, q Dauid in eo timuiſſe ſe dt, et paꝝ defuiſſe qn rueri t. Ait nanqꝫ. Mei āt pene moti ſunt pedes, pene effuſi ſunt greſſus mei, ecce periculū, ꝛ ſeqtur. Quia zelaui ſup iniquos pacē pctōruz vidēs. Ecce loc⁹ periculi. Zelam⁹ cum bona malis euenire dolemus, nam ζηλοσ gręce dr iuſta ira. Inde zelotypia. id eſt formę ęmulatio, quā Chryſipp⁹ ait eſſe animi ęgritudinez inde nataz q q̇s timeat ne cōmune fiat qd ſibi ꝓ delitijs propriū optat, ſed ad zelum redeo Ariſtoteles hūc affectum libro ſcd̄o Ethicorum ΝΗΜΕΣΙΝ vocat, et inter duo extrema ſicut natura ꝟtutis eſt, collocat, hoc ē inter inuidiaz et maliuolētiaz. vt Argyropol⁹, vel ꝑuerſuz gaudium, vt trāſfert Leonar. Eſt āt (vt ſcis) iuidia, ex alieno bona nata triſticia. Maliuolētia ꝟo cōtra inuidiā, ex alieno cōtrahit malo leticiam, illa bonuz videt, iſta maluz reſpicit. Et vtraqꝫ cōtra naturā affi cit, iſta gaudio, illa moerore, ābo ergo vitia deteſtāda. Int iſta duo Nemeſis eſt, q̇ bona ꝑuerſoruz intuita cōturbat, et nō pt ęgre nō ferre, q his q̇ virtutē oderūt, legē irrident, Deuz offendūt ſit tāta foelici

tas, vt eos audire nolit aduerſitas. Unus ex multis ꝓferatur Dio-
nyſius Siracuſan⁹, qui Locris phano Proſerpinę ſpoliato, cū per
altum ꝓſpero vento claſſe veheret̃ ridēs amicis, videtis neait, ꝙ bo
na nauigatio ab ipis dijs immortalib⁹ ſacrilegis tribuat̃ Qm̃ igitur
iuſtū videt̃, cōtra hos indignari. Nemeſis ꝑ virtute ſe ingerit, quę
tamen nō virtus, ſed eſt virtuti ſimilis, caue ergo ne cuꝫ huiuſmo-
di hominib⁹ paſſiꝫ occurris, cōſcientię tuę nauiculā ſinas vento te-
meritatis huc pelli, nā iudicia Dei abyſſus multa. Optimas fruges
nobis recōdimus, viles et abiectas vel non legimus, vel ſi legim⁹ ci-
curibus damus, potentia, honor, diuitię, bona plebeia ſunt, hęc etiā
hominib⁹, qui brutalē vitā agunt, tribuuntur, Deniqꝫ verꝫ eſt ꝙ ad
Falconeꝫ cuꝫ Romę eſſem ſcripſi hoc diſticho

Plurima virtuti laus hic, at pręmia nulla

Nam deus illius pręmia ſolus habet

Sed cōcedamus et hęc bona eſſe cuꝫ Dei ſint, qꝛ dn̄i eſt terra ⁊ ple-
nitudo eius, nōne pt̄ deus dare hunc denariuꝫ, etiā his qui vna hora
fœcerunt. imo etiaꝫ ocioſis ſicut etiaꝫ illis, q̇ diei et ęſtus pōdus por
tauerunt: Dei natura eſt, eſſe beneficuꝫ, ſoleꝫ ſuuꝫ oriri facit ſuꝑ bo-
nos et malos, medici eſt om̄es curare. Nec debes ei īdignari cū ī pla
gas mali hoīs bonā medelā mundi videris, medic⁹. n. licꝫ infirmus
malus ſit, boni viri officium facit. Et quēadmodum apud dialecti-
cos ex veris et falſis verꝫ ſequitur, ſic apud morales circa bonos et
malos bonuꝫ opus ꝓtitur. Sūt tamen nōnulli quib⁹ tā imprudēs
et p̄ceps eſt anim⁹, os vero tam temerariuꝫ ⁊ infrene, vt cū maloruꝫ
ꝓſperitatē aut audiūt aut ipſi vidēt, deuꝫ dormire, aut hūana nō cu
rare mox blaterēt de quorꝫ errore deteſtādo, q̇d dicaꝫ ad pn̄s, aliud nō
habeo, niſi illud Horatij, Coeluꝫ ipm̄ petim⁹ ſtulticia. Neqꝫ ꝑ noſ-
trum patimur ſcelus iracunda Jouem ponere fulmina Et illud
Psalm̄ Poſuerunt in coelo os ſuuꝫ, ⁊ lingua eorum tranſiuit in ter
ra, quod ē vna temeritate loquendi diuina ⁊ humana ſimul inuolui